

BERNHARD SCHLINK

SELB'İN ÖLÜMÜ

ÖZEL DEDEKTİF SELB'İN SERÜVENLERİ III

POLİSİYE

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
ÇİĞDEM ÖZTEKİN

Bernhard Schlink
SELB'İN ÖLÜMÜ
Özel Dedektif Selb'in Serüvenleri III

Can Yayınları:1493

Polisiye: 28

Selbs Mord, Bernhard Schlink

© Diogenes Verlag AG Zürich, 2002

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 1996

Bu kitabın yayın hakları Akçalı Telif Hakları

1. basım: 2005

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi

Kapak Düzeni: Semih Özcan

Dizgi: Gülay Yıldız

Düzeltili: Fulya Tükel

Montaj: Mine Sarıkaya

Kapak Baskı: Çetin Ofset

İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 975-07-0608-0

CAN SANAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Bernhard Schlink
SELB'İN ÖLÜMÜ
Özel Dedektif Selb'in Serüvenleri III

ROMAN

Almanca aslından çeviren
ÇİĞDEM ÖZTEKİN

CAN YAYINLARI 5

**BERNHARD SCHLINK'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

SELB'İN YARGISI (Walter Popp) / Özel Dedektif Selb'in Serüvenleri I / *roman*
SELB'İN HİLESİ / Özel Dedektif Selb'in Serüvenleri II / *roman*

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Sonunda

Sonunda oraya bir kez daha gidebildim. Hemşire Beatrix'e haber vermedim. Speyerer Hof'tan Ehrenfriedhof Mezarlığı ile Bierhelder Hof'a kadar olan o kısacık, düz yolu gitmeme izin vermezken, Kohlhof'a olan uzun, dik yola izin vermesi düşünülemezdi bile. Ona karımla birlikte yıllarca önce Kohlhof'a kayak yapmaya gittiğimizi anlatmam da boşunaydı. Sabahları insanlar, kayaklar, sopalar ve kızaklarla dolu otobüslerle yukarı çıkılır, karanlık basana dek köhne, tahta atlama rampasının beyazdan çok kahverengi bir renk almış yamacındaki yüzlerin arasına katılırdık. Öğlenleri Kohlhof'ta bezelye çorbası olurdu. Klara'cığın kayakları benimkilerden çok daha iyiydi, benden daha iyi kayardı, ben düştüğümde de gülerdi. Bense deri kayışları bağlarken dişlerimi sıkardım. Amundsen benimkilerden çok daha eski kayaklarla Güney Kutbu'nu keşfetmişti. Akşamları ise yorgun ve mutlu olurduk.

“İzin verin, Kohlhof'a gideyim, Hemşire Beatrix, yavaş yavaş giderim. Orayı yeniden görüp eski günleri anmak istiyorum.”

“Gitmeden de anımsıyorsunuz nasıl olsa, Bay Selb. Yoksa bana bütün bunları anlatamazdınız.”

Hemşire Beatrix'in Speyerer Hof Hastanesi'nde geçirdiğim on dört günden sonra tek izin verdiği asansöre kadar atılan birkaç adım, asansörle giriş katına iniş, terasa ve terası geçmek için atılan birkaç adım ve merdivenlerden aşağı inip havuzun çevresindeki çayırar üzerinde biraz dolaşmaktı. Hemşire Beatrix'in bütün cömertliği bakışlarındaydı.

“Şu engin, güzel manzaraya doyasıya bakın!”

Haklıydı. Midesinden hasta olan bir maliye uzmanıyla paylaştığım hastane odamın penceresinden görünen düzlükteki ağaçlar ve uzaklardaki Haardt Dağları'nın gerçekten güzel ve engin bir manzarası vardı. Pencereden dışarı bakıp savaşta bir rastlantı sonucu sürüklediğim bu eyaletin kalbimde yer ettiğini ve memleketim olup çıktığını düşündüm. Peki ama bütün gün bunu mu düşünecektim?

Böylece öğle yemeğinden sonra maliye uzmanının uyumasını bekledim, hızla ve sessizce dolaptan elbisemi aldım, giydim ve beni tanıyan ne bir hemşireye ne de doktora rastlamadan çıkış kapısının yolunu tuttum. Kaçak bir hasta mı yoksa geri dönen bir ziyaretçi mi olduğumla hiç ama hiç ilgilenmeyen kapı görevlisine bir taksi çağırmasını söyledim.

Önce çayırar ve meyve ağaçları arasından aşağı ova-ya, sonra da yüksek tepelerinin arasından güneşin aydınlık lekelerinin yola ve çalılıklara eriştiği yoğun ormanın arasından, tahta bir kulübeye ulaştık. Eskiden burası şehirden oldukça uzaktı, yürüyüşe çıkanlar evlerine dönmeden önce mutlaka burada kısa bir mola verirdi. Şimdi ise yalnızca iki viraj sonra şehrin binaları başlıyordu, biraz sonra da solda Bergfriedhof Mezarlığı. Dağın eteğinde, gazete satılan eski büfenin yanı başındaki trafik ışıklarında kısa bir süre durup bekledik. Burayı, küçük bir terasın üzerinde, Dor stili iki sütunun üzerine yerleştirilen çatısıyla Yunan tapınağını andıran bu büfeyi görmek beni hep mutlu etmişti.

Schwetzingen'e giden yol düz ve boştu, hızla ilerledik. Şoför bana arılarından söz etti. Onun sigara içtiğini anlayarak bana da bir sigara vermesini rica ettim. Ancak sigara hoşuma gitmedi. Derken vardık oraya. Şoför beni indirirken, bir saat sonra tekrar gelerek geri götürmeye söz verdi.

Sarayın geniş meydanında duruyordum. Bina yeniden restore edilmişti. Henüz çevresinde kurulan iskeleler duruyordu, ama çerçeveler yenilenmiş, kaidedeki kumtaşları ile kapı ve pencere pervazlarındaki taşlar temizlenmişti. Eksik olan yalnızca son boyaydı. O da tamamlanınca burası da saray bahçesinin çevresindeki iki katlı, bakımlı, pencerelerinin önünde çiçekler duran evler gibi süslü ve şık olacaktı. Binanın içine kimlerin yerleşeceğine –restoran ya da kafe, avukatlık bürosu, doktor yazıhanesi ya da yazılım firmaları– ilişkin herhangi bir tabela yoktu, pencerelerden tek görünen kapatılmış taban döşemeleri, badanacı merdivenleri, kovalar ve badana rulolarıydı.

Saray meydanı, kestane ağaçları ve tanınmayan bir kuşkonmaz satıcısının anıtı sayılmazsa bomboştu. Eskiden bu meydanda bir tur atarak sarayın önünde son durağına ulaşan tramvayı anımsadım. Saraya baktım.

Ne bekliyordum? Binanın kapısının açılıp herkesin dışarı çıkmasını, kendilerini tanıtıp reverans yapmalarını ve gülüşerek etrafa koşuşmalarını mı?

Güneş, önünden geçen bir bulutla kapandı, soğuk bir rüzgâr meydanı yalayıp geçti. Üşüyordum. Havada sonbahar kokusu vardı.

Çukurda

Her şey şubat ayının bir pazar günü başladı. Kız arkadaşım Brigitte ve oğlu Manuel ile Beerfelden'den Mannheim'a, eve dönüyordum. Brigitte'nin, evini Viernheim'dan Beerfelden'e taşıyan arkadaşına, yeni evine hayırlı olsun demek üzere kahve ve pastaya davetliydik. Çocuklar birbirlerinden çok hoşlandılar, Brigitte arkadaşısıyla konuştu da konuştu; oradan ayrıldığımızda akşam olmuştu bile.

Tam yola çıkarken yağış başladı; kar büyük, ıslak taneler halinde düşmeye başladı. Yol dar ormanın içinden geçip tepeye çıkıyordu. Yol boştu; ne karşıdan ne de arkamızdan gelen araba vardı. Yağış giderek yoğunlaştı, taneler büyüyüp sıklaştı; araba virajlarda hafifçe kayıyor, dik noktalarda tekerlekler hafifçe patinaj yapıyor, görüş alanı arabayı yolda tutmama ancak yetiyordu. Neşe içinde gevezeliğini sürdüren Manu bile susmuştu; Brigitte ellerini kucağında kenetlemiş, suskun oturuyordu. Yalnızca köpeği Nonni hiçbir şey olmuyormuşçasına uyuyordu. Kalorifer fazla ısıtmamasına rağmen, alnım ter içindeydi.

“Durup beklesek karın...”

“Kar saatlerce sürebilir Brigitte. Kardan dolayı mahsur kalırsak yola devam etmemiz olanaksızlaşır.”

Yolun kenarında kalmış arabayı fark edebilmemin tek nedeni, açık bırakılmış farlarıydı. Farın ışığı yolu tıp-

kı bir bariyer gibi kesiyordu. Durdum.

“Ben de geleyim mi?”

“Burada kal.”

Arabadan indim, ceketimin yakasını kaldırıp karlar içinde bata çıka ilerledim. Tam virajdaki kavşakta kayan Mercedes çukurda kalmış, yeniden yola çıkmaya çalışıyordu. Müzik sesi duyuluyordu, orkestranın eşlik ettiği bir piyanonun nağmeleri. Arabanın buğulu camlarından aydınlık iç kısmına baktım; içerde biri sürücü koltuğunda, biri arkada olmak üzere iki adam vardı. Tıpkı karaya oturmuş bir şilep gibi, diye düşündüm, ya da zorunlu iniş yapmış bir uçak. Hiçbir şey olmamış gibi müzik çalıyordu, ama yolculuk son bulmuştu. Şoförün yan penceresini tıklattım. Pencereyi hafifçe araladı.

“Yardım ister misiniz?”

Şoför yanıt vermeye fırsat bulamadan arkadaki yana doğru eğilip arka kapıyı açtı. “Tanrı’ya şükür! Gelin, oturun!” Arkasına yaslanıp eliyle beni içeri girip oturmaya davet etti. Arabanın içinden sıcaklık yayılıyor, araba deri ve duman kokuyordu. Müzik sesi o kadar yüksekti ki, adam bağırarak konuşmak zorunda kalıyordu. Şoföre döndü: “Lütfen müziğin sesini kıs.”

Arabaya bindim. Şoför işi ağırdan alıyordu. Kolunu yavaşça radyoya uzattı, düğmeyi tuttu, ağır ağır çevirdi ve müzik sesi azaldı. Patron, müzik sesi tamamen kaybolana dek alnını kırıştırıp ciddiyle bekledi.

“İlerleyemiyoruz, telefon da çalışmıyor. Burada yolun sonuna gelmiş olmaktan korkuyorum.” Acı acı güldü, yalnızca teknik beceriksizlikten değil, kişisel bir eksiklikten dolayı da sıkıntı duyuyor gibiydi.

“Sizi yanımıza alalım mı?”

“Arabayı itmemize yardımcı olabilir misiniz? Eğer çukurdan çıkmayı başarabilirsek, yola devam edebiliriz, araba arızalı değil.”

Şoföre bakıp bir şeyler söylemesini bekledim. Bu kötü durumun sorumlusu aslında o olmalıydı. Ama bir

şey söylemedi. Dikiz aynasından gözlerini bana dikmiş olduğunu görebiliyordum.

Patron benim sorgulayan bakışlarımı fark etmişti. “En iyisi benim direksiyona geçmem, Gregor ile siz de arabayı itersiniz. Eğer ihtiyacımız olursa...”

“Hayır.” Şoför arkaya döndü. Yaşlı bir yüz ve kısık, boğuk bir ses. “Direksiyonda ben kalacağım, siz itersiniz.” Konuşmasında hissettiğim değişik aksanın ne olduğunu çıkaramıyordum.

Patron şoförden çok daha gençti. Onun bakımlı, zarif ellerine, ince yapısına baktım. Şoförün önerisine karşın herhangi bir yorum yapamıyordum. Patron de itiraz etmedi. Arabadan indik. Şoför arabayı çalıştırdı, arabaya abandık, boş dönen tekerlekler karı, çam dikenlerini, yaprakları ve toprağı etrafa savurdu. İtmeye devam ettik, yağış sürüyordu; saçlarım ıslanmış, ellerim ve kulaklarım kaskatı kesilmişti. O sırada Brigitte ile Manu geldiler. Onlara bagajın üstüne oturmalarını söyledim, ama ancak benim de bagajın üstüne oturmamla birlikte tekerlekler zemini kavradı ve araba sert bir sıçramayla çukurdan çıktı.

“İyi yolculuklar!” Onları selamlayıp ayrıldık.

“Durun!” Patron arkamızdan seslendi. “Kurtulmamı kime borçluyum?”

Ceketimin cebinde kartvizit bularak uzattım.

“Gerhard Selb!” Karta düşen kar tanelerini üfleyerek yüksek sesle okudu. “Özel Soruşturmalar. Siz... siz özel dedektifsiniz, değil mi? Öyleyse tam size göre bir işim var, bana uğrar mıydınız?” Ceplerini bana kartını verebilmek için boşu boşuna karıştırdı. “Adım Welker, Schwetzingen’de saray meydanındaki bankadayım. Akılınızda tutabilecek misiniz?”

Meslek Meslektir

Schwetzingen'e ne ertesi gün ne de daha ertesi gün gittim. Aslında gitmeye hiç niyetim yoktu. Hirschhorner Tepesi'nde karlı bir gecede karşılaşılacak yapılan teklife karşılık vermek – bu bana yolculukta ya da tatilde karşılaşılacak olanlara verilen muhakkak görüşme sözlerini anımsatıyordu. Tekrar görüşmek genellikle çok uzak bir tarihe kalırdı.

Ancak meslek meslektir, iş de iş. Sonbaharda Tengelmann marketlerinde çalışanların sağlık raporlarıyla ilgilenmiş, birkaç yanlış beyanı ortaya çıkarmıştım. Bu benim açımdan ancak tramvay kontrolörlerinin kaçak yolcu yakalayıp cezalandırmaları kadar tatmin edici bir şeydi. Kış süresince başka iş gelmedi. Yetmişini deviren bir özel dedektifin koruma olarak göreve alınmaması ya da birçok ülkede çalıntı mücevherat peşinde koşmakla görevlendirilmemesi çok doğaldı. Hatta yalan yere hastalık beyanında bulunan satış elemanlarının peşinde koşmak üzere birini görevlendirmek isteyen mağazalar zinciri bile aslında polislikten özel güvenlik hizmetine geçmiş, çağrı cihazlı BMW'li genç bir delikanlıyı eski Opel Kadett'li yaşlı bir adama yeğlemekteydi.

Aslında yeni bir iş almamış olmama rağmen kışı boş geçirmiş de sayılmazdım. Augusta Meydanı'ndaki büromu temizlemiş, tahta zemini sistire etmiş, cilalamış, camlarımı yıkamıştım. Camlarım çok büyüktü; ben kira-

lamadan önce burası tütün dükkânı, bu camlar ise vitrindi. Bunun dışında Richard Wagner Caddesi'nin köşesindeki evimi düzenleyip fazla kilo alan kedim Turbo'yu diyetle başlatmıştım. Manu'ya Sanat Müzesi'nde İmparator Maximilian'ın Meksika'da öldürülmesini, Reiss Müzesi'nde Suebenheimer Kaya Mezarları'nı ve Eyalet Teknik Müzesi'nde 19. yüzyılda insanların karınlarındaki kurtların dışarı dökülmesinde kullanılmış elektrikli sandalye ve yatakları göstermiştim. Birlikte Sultan Selim Camii'ne ve sinagoga gitmiştik. Televizyonda Bill Clinton'un yeniden seçilmesini ve yemin ederek göreve başlamasını seyretmiştik. Luise Parkı'nda o kış Afrika'ya gitmeyip parkta kalan leylekleri ziyaret etmiş, Ren Nehri boyunca, kapalı restoranı bir İngiliz sahil şehrinin gazinosunun kışın olduğu kadar beyaz, saygın ve erişilmez görünen şehir havuzuna kadar koşmuştuk. Her zaman yapmak isteyip de zaman bulamadığım için yapmadığım bütün her şeyi yapmanın zevkini çıkardığıma kendimi inandırıyordum.

Ta ki günün birinde Brigitte bana sorana dek: “Niçin bu kadar sık alışverişe çıkıyorsun? Ayrıca niçin dükkânların boş olduğu gündüz saatlerinde değil de herkesin dolduğu akşam vakitlerinde? Yoksa sen de başka ihtiyarlar gibi bir şeyler yaşama sevdasında mısın?” Ve yine sormuştu: “Yoksa öğle yemeklerinde Nordsee ya da Kaufhof'a gitmenin nedeni de bu mu? Eskiden zamanın olunca yemek yapardın.”

Noel'den birkaç gün önce evimin merdivenlerini çıkarmakta zorlandım. Sanki göğsümün üzerine bir demir parçası konmuş gibiydi, sol kolum çok ağrıyordu ve bilincim tamamen açık olmasına rağmen, kafamda tuhaf bir uyuşma hissediyordum. Merdivenin ilk basamağına oturdum, sonra da Bay ve Bayan Weiland gelip evlerimizin karşılıklı olduğu çatı katına çıkmama yardım edene dek orada kaldım. Hemen yatağıma uzanıp uyudum, o günü, ertesi günü ve hatta Noel arifesini bile yatakta

uyuyarak geçirdim. Brigitte Noel'in ilk gününde gelip önce kızgınlıkla, sonra da endiŖeyle benimle ilgilenince yataktan kalktım, piŖirdiđi ekŖili domuz kızartmasından yedim ve biraz kırmızı Ŗarap içtim. Ama yine de yorgunluğum haftalarca sürdü, ter içinde ve nefes nefese kalmadan hiçbir iŖi yapamıyordum.

“Bu kalp krizi, Gerd, hem de hafif bir kriz değil, orta Ŗiddette bir kriz. Yoğun bakımda kalmalıydın,” dedi belediye hastanesinde cerrah olan yakın dostum Philipp ona bu durumu anlattığımda baŖını sallayarak. “Kalp spazmı Ŗakaya gelmez. Kalbini kızdırırsan, tkezlersin.”

Beni kasığımdan içeriye, kalbime bir hortum sokmak isteyen iç hastalıkları uzmanı bir meslektaŖına gönderdi. Kasığımdan içeriye, kalbime bir hortum – teŖekr ederek reddettim.

BERNHARD SCHLINK

SELB'İN ÖLÜMÜ

ÖZEL DEDEKTİF SELB'İN SERÜVENLERİ III

POLİSİYE

Dedektif Selb, çoğu kez gerçek yaşamda da karşımıza dikilen bir ikileme yüz yüze: Unutmaya, tarihe gömmeye kalkıştığımız geçmişimiz yalnızca kendi kişisel geçmişimiz midir? Nazi döneminin inançlı savcısı, günümüzün özel dedektifi *Selb*, geçmişin suçlarının bugünün günahları olarak karşımıza çıktığı bir dünyada, yitirilen masumiyetin yalnızca bireysel değil, toplumsal bir nitelik taşıdığını da öğreniyor. *Selb*, bu kez, 19. yüzyıldan, iki Almanya'nın birleşmesiyle beliren yeni döneme uzanan bir suç öyküsünü çözmek zorunda. "Tüm öyküler gibi kendi sonuna ulaşacak" ama dedektifin kendi sonunu da hazırlayacak bir öykü. **Bernhard Schlink**, *Selb'in Yarğısı* ve *Selb'in Hilesi*'nden sonra bu son roman- da da, bizi suç ve ceza, hukuk ve adalet üstüne yeniden düşünmeye çağırıyor. *Özel Dedektif Selb'in Serüvenleri*, Almanya'nın Nazi geçmişini sorgularken, bundan günümüz toplumu da payını alıyor.

ISBN 975-07-0608-0

9 789750 706080

<http://www.canyayinlari.com>

KAPAK RESMİ: GABRIELE MÜNTER

KDV İÇİNDEDİR